

Легіон імені Симона Петлюри — Антикомуністичне Об'єднання Кол. Військовиків Сор. Адмір.

ШТУРМ

Військово-політичний журнал ЛЕГІОНУ імені СИМОНА ПЕТЛЮРИ

LEGION of SIMON PETLURA

Ukrainian Antikommunistic
Organization of former soldiers
and officers of the Soviet Army

SIMON PETLURA's LEGION

Ukrainischer Antikommunistischer
Verein ehemaliger Soldaten
und Offiziere der Sowjet Armee

LÉGION de SIMON PÈTLURA

Association Ukrainienne Anti-
communiste d'Anciens Soldats
et Officiers de l'Armée Soviétique

S T U R M

№ (36)

1 9 6 5

11. Jahrgang

Preis 1 DM

Herausgeber: W. Slon

Neu Ulm, Finnergerstr 10
Deutschland

Postverlagsort: 791 Neu-Ulm/Donau

Druck: „Ukrainski Wisti“. Neu-Ulm

З М І С Т:

I. П. Багряний

Чуєш брате мій, товаришу
мій!..

Сот. I. Полтавець

Початок і кінець збройних
сил УНР

Відділ „Літаючих козаків“

Нова зброя

З науки і техніки

Чи СССР наближається до
революції?

Таємниці третього Райху

Побратими пишуть

Різне

1 9 6 5

РІК ВИДАННЯ 11-й

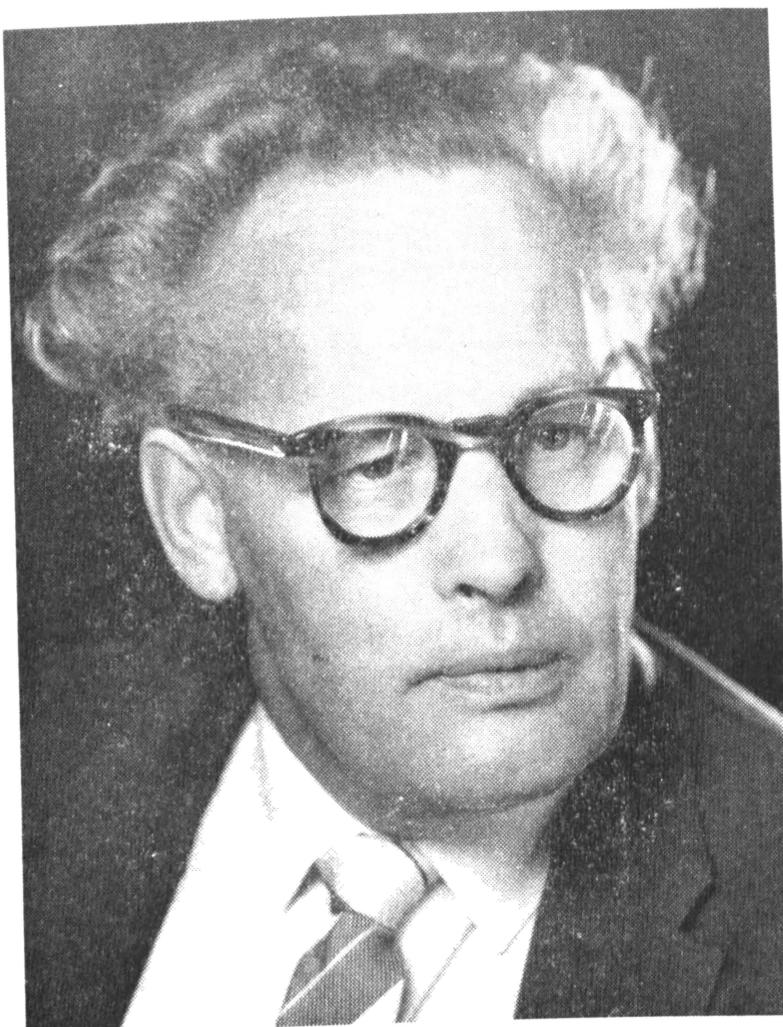
Будинок ОН в Нью-Йорку

Незважаючи на перешкоди на
шляху праці ОН в досягненні їх-
ньої мети, ОН і їхні спеціальні
організації шляхом свого посе-
редництва та безпосередньої до-
помоги, досягли значних успіхів
боротьбі проти терпінні і нужди в
багатьох країнах і народів світу
та спричинилися до поліпшення
їхнього рівня життя.

Двадцять років тому,
24 Х 1945 р. 51 країна
світу, ратифікувавши
карту ОН, зробів'язали-
ся зберігти мир, без-
пеку і людські права.

За цей час в багатьох
випадках ОН підтвер-
дили ваді тих, хто ві-
рив в плю організацію.
ОН постійно працювали
для досягнення постав-
леної перед ними мети:
збереження світового
миру і міжнародної
співпраці.

Відзначаючи другу річницю невіджалованої втрати св. п. І. П. Багряного — почесного голови Легіону С. В. Петлюри, схиломо голови перед постатю Борця за волю і кращу долю поневоленого унітського народу. Його безкомпромісова боротьба з ворогами нашої батьківщини хай стане нам дорожназом на майбутнє.

І. П. БАГРЯНИЙ

З поеми „МЕЧНОСЦІ”

Благословений день і час,
Й Вітчизна наша з нами!
Нехай ідуть до чорта всі
З розпукою й слізами.

Ми народились не самі
І день благословили, —
Діди бо знали, — будем Ми!
І меч нам залишили.

Благословен же день і час,
І бурі ці, і зливи
І мати, що родила нас,
Шоб взяти МЕЧ могли ми.

І сполохи, і все, що є, —
Благословеніо тричі!
Прийми життя таким, як є,
І дивись йому у вічі.

Ми с. Були. І будем МИ!
Й Вітчизна наша з нами!
Нехай ідуть до чорта всі
З розпукою й слізами.

На світі цім розумно все —
І тюрми ці, і грати,
І ми, що прибули оце,
Шеб їх поруїнувати.

Клади ж важкий п'ястук на Меч,
Чіпляй через рамено...
Ми народилися якраз!
Ставай плечем до мене.

Ми народилися якраз
І знаєм, чий діти.
Благословен цей день і час, —
Тут с нам що робити.

Клади ж важкий п'ястук на Меч
І не хитайсь в двобої!
Ми будем гордо умирать
І не вримо з тобою.

Іван БАГРЯНИЙ

Чуєш брате мій, товаришу мій!..

(СЛОВО ДО ВОЯКА СОВЕТСЬКОЇ АРМІЇ)

Недивлячись на те, що це «слово» писане ще в 1953 р., та що протягом останнього десятиріччя відбувся цілий ряд змін в ССРС, це «слово» лишається і на сьогодні актуальним.

Ред. «ШТУРМУ»

Тисячі нас тут, по цей бік залізної заслони, живуть вірою в той день, коли наше слово дійде до вас живе, коли впаде китайський мур, що розділяє нас, і ми зустрінемося віч-на-віч, щоби або прийняти в свої груди ваш багнет, або знайти спільну мову, промовити братерське слово й на погибіль ворогам стати плечем до плеча в ім'я щастя й свободи свого народу.

Та доки прийде той день, наше слово мусить дійти до вас раніше крізь залізну заслону. Воно мусить дійти саме в ім'я згаданої мети. І воно дійде, те слово правди, що ви його почуете тільки від нас, а не почуете ані від різних політруків, ані не вичитаєте з советської преси, дійде тому, що для тієї нашої правди найзалишніші заслони є все таки прохідні й найнепробійніші пробійні.

Товариш!

Син трудового народу, одягнутий в сіру советську шинель!

Хто б ти не був з національності, це слово торкається тебе.

Ти присягав своєму народові на вірність. Надходить же час іспиту твоєї вірності. Надходить час іспиту для всіх, в кому б'ється щире серце, вірне своїм батькам і матерям.

Над тобою, над твоєю землею й над твоїм народом збираються хмари великої бурі, ім'я якій в ій на. Війна, що має знову прокотитися всезнищуючим гураганом по землі твоїх предків. І готує ту війну той, хто одяг вас в солдатські шинелі, прирікаючи на гарматне м'ясо. Готує війну Сталін зі своєю кремлівською комуністичною клікою, прагнучи до «торжества комунізму в усьому світі». В ім'я того «торжества комунізму» сьогодні та війна клекотить в Кореї. Завтра вона заклекотить у всьому світі.

Що означає на практиці те «торжество комунізму», ти знаєш сам. Знаєш про це й всі твої рідні, знають твої друзі й товарищи. Знають і всі ті мільйони постріляних та вимордованих по тюрях і катівнях ГПУ-НКВД-МВД, що нині мовчать, але кров їхня вопіє до нащадків, до синів і дочок, вопіє до тебе.

Те «торжество комунізму» практично означає для всіх злидні, рабську працю, недоідання, безправ'я, каліцтво, а лише вигоди для панівної верхівки сталінських сатрапів — володарів всіх благ і людських душ.

Оглянися навколо, оглянися назад! Хіба не в ім'я того «торжества комунізму» твої батьки, твої рідні, твої брати й сестри вже протягом десятиліть несуть жахливий тягар сталінської диктатури, сходять потом на рабській праці, згорають на вогні «соцзмагання» й «ударництва» і терплять вічні жахливі злидні, віддають все, а вза-

мін не дістають нічого крім старчачого забезпечення, сухот та ще іноді залізячок, іменованіх «орденами». Але й ті залізячки дістають одиниці. мільйони ж подіставали «ордери» — були виарештувані за різні ухили, за сказане слово протесту, за слово правди в обороні інтересів робітників і селян, за т. зв. «контрреволюцію», що здебільша виявлялася в стогоні протесту вимученого раба. Були вони виарештовані, мордовані по ежовських і беріївських катівнях, засилані на Соловки й у всі незчисленні концентраційні табори ССРС, що чомусь називається «країною соціалізму». А скільки їх було розстріляно й запаковано в незчисленні могили, з яких тільки деякі розкрито, як от у Вінниці, де було знайдено тисячі трупів розстріляних українських селян, а решта буде розкрита колись, як советський режим завалиться.

В ім'я того ж таки «торжества комунізму» в роки колективізації було «розкуркулено» мільйони селян, — не куркулів, а непокірних трудівників-селян, що не хотіли йти в колгоспи. За це їх обібрано до гола й викинено з рідної землі. При чім маленьких дітей і немовлят викидано геть на сніг як щенят, а всіх разом гнано голодних і пів-одягнених на Сибір, на далеку північ, геть на край світа, щоб вони там вигибали від голоду й холоду. І їх вигинуло мільйони. Кістками нещасних дітей вигачено всі шляхи у простори Сибіру й півночі. Особливо жорстоко поводилися кремлівські сатрапи та їхні опричники з селянами Білоруси, України, Кубані, Казахстану, Узбекістану та інших республік, що крім землі й свободи, хотіли ще й національної незалежності. А ще жорстокіше повелися вони з інтелігенцією цих республік — вистрілявши її або позасилавши на каторгу.

В ім'я того ж «торжества комунізму» кремлівські володарі організували в 1933 році голод на Україні, щоб зломити волю непокірних українських селян. Цілі села й райони спорожніли — люди, чесні трудівники, вимирали поголовно. Понад 3 (вісім!) мілійонів українських селян вимерло в той рік. Так само, як масово вимиralo населення Казахстану в часи колективізації.

Товаришу!

Озирнися навколо, розпитай в інших, розпитай старших, розпитай тих, що були свідками народної трагедії.

Але та трагедія триває й тепер і ти про неї сам знаєш. Те горе, яке ти на кожному кроці бачиш, те горе, яке ти й сам терпів, або терпіш, ту біду, яка панує навколо — незчисленна кількість калік і безпритульних сиріт, систематичне недоідання, брак людської одяжі й взуття, брак речей першої необхідності, соціальна й національна нерівність, політичні переслідування — тощо — все це не з необхідності, а спеціально, з волі «вождів світового комунізму» що сидять в Москвському Кремлі. Вони женуть твій народ і тебе гальюпом до «світової революції», тримають тебе й твій народ в голоді й нужді для того, щоб

ти не мав часу думати, щоб ти був покірним виконавцем їхньої волі, їхнім рабом. І все це воно виправдують тим, що колись буде краще, тоді, мовляв, як світовий комунізм буде вже досягнений. Вони забивають голову криком, що це, мовляв, для вселюдського щастя такі твої терпіння. Але це брехня. Людство зовсім не потребує твоїх терпінь. Людство не потребує зовсім сталінського «комунізму». **Бо людство прекрасно знає, що це таке, як знає й про всі муки й страждання підсоветських людей.**

«Комунізм» — це не тільки наличка, якою прикрита новітня захланна, зажерлива й нещадна московська імперія. Доказом цього є вже те, що

що стоять на твоїй землі, на землі твого народу, складалися тільки з синів твого народу і все в них — урядування й команда — провадилося на твоїй рідній мові? Ні, ти цього уявити не можеш, бо знаєш, що цього під диктатурою московського імперіялістичного уряду бути не може. Бо знаєш з власного досвіду, що в ССР узбеки служать в Сибіру, сибіряки в Тбліті, українці на ДВК, орловці й рязанці на Україні та в Білорусі... А це все тсму, що така природа кожного імперіялізму, а особливо московського, який не може допустити ніяких національних військових формувань крім своїх, який боїться розквіту національних культур, як вогню, як своєї загибелі, який

ти маєш московські, царського зразка, погони на плечах. Як доказом є й те, що всі ті, кого твої батьки в минулій революції були викинули на смітник, як герой московської імперії, сьогодні знову підняті вгору й є божками советської сталінської держави: всі ті Петри Перші, Суворови, Сусаніни, Корнілови та Нахімови, тощо, тощо. Це тому, що та держава переродилася в новітню московську імперію, царського зразка, лише тепер в ній Сталін є імператором.

Доказом цього є й те, що т. зв. «союзні республіки» в ССР, національна культура, національна мова існують тільки для пропаганди. В дійсності твій народ поступово й нещадно русифікується, а його мова, мова білоруських, грузинських, українських, узбецьких робітників і селян — підгорнута під ноги, як підгорнута під ноги й культура кожного народу. Чи чув ти в армії команду на рідній мові? Чи твої командири говорять з тобою в армії на твоїй рідній мові? Чи можеш ти собі уявити, щоби твій командир, щира й чесна людина, вірний син **свого** народу, за свої заслуги, окроплені кров'ю, приймав поздовжнення з Москви на його рідній мові? Або чи можеш ти собі уявити щоби військові частини,

трактує всі землі інших народів, як свої колонії. Це все тому, що червона Москва з її «комуністичним» урядом с окупантами на твоїй землі.

Товаришу!

Твій народ опинився під московським імперіялістичним чоботом, в національному й соціально-му поневоленні. І так довго, як існуватиме московський комуністичний режим, так довго твій народ з неволі не вирветься. І так довго в неволі будеш ти сам.

Третю світову війну Сталін розпутує не для покращення життя підкорених ним народів, а для загарбання світу, для підгорнення нових країн під чобіт московської червоної комуністичної імперії, для торжества панівної кремлівської кліки. А знаряддям для цього, гарматним м'ясом маєш бути ти. Так само як твій народ і його кров має бути погноєм.

А також вони розпутують третю світову війну для того, щоб уникнути відповідальності за всі злочини пророблені протягом десятиліть над уярмленими ними народами, в надії, що їм удасться опанувати весь світ і тоді вже ніхто з них не спитає й не судитиме їх, бо переможців не судять, в надії, що вони уникнуть «Нюрнбергу».

Сот. Ів. ПОЛТАВЕЦЬ

Початок і кінець українських збройних сил 1917-1921 рр.

В квітні 1917 р. при штабі 5-ї Української Армії створилася для військ 5-го західного фронту «Українська Фронтова Рада» на чолі з сл. п. С. В. Петлюрою. В цей час також створилася в Одесі «Військова Рада», яка дала почин до створення 26. 4. 1917 р. Одеського Українського Військового Коша. Та український рух скоро шириться далі.

18. травня 1917 р. відбувається перший Всеукраїнський Військовий З'їзд, який покликав до життя Український Військовий Генеральний Комітет. В днях 18.-23. червня 1917 р. відбувається другий Всеукраїнський Військовий З'їзд, що, не дивлячись на заборону тодішнього російського військового міністра Керенського, в присутності 2 500 делегатів, які заступали понад два мільйони військовиків, по доповіді С. В. Петлюри виніс ухвалу про цілковиту підпорядкованість і послух українському військовому Генеральному Комітетові, підтвердивши його правосильність та сбрав тимчасову Військову Раду, в склад якої увійшло 130 осіб. На чолі Українського Військового Генерального Комітету була Президія, яку очолював сл. п. С. В. Петлюра.

Генеральний Військовий Комітет для розворнення своєї діяльності створив такі відділи: організаційний і агітаційо-освітній з редакційно-

Зекрема Сталін і його кліка готують третю світову війну для того, щоби виправдати всі муки й страждання твого народу й народів інших республік ССР, щоби виправдати жорстоку експлуатацію і драконячі заходи супроти них протягом років, мовляв, все це потрібно було для блага самих же цих народів, для «оборони» їх.

А тим часом метою війни є не оборона, а поширення кордонів комуністичної московської імперії.

Ставши на шлях підготовування третьої світової війни, сталінська кліка вже не має повороту назад. Вона не зможе звернути з цього шляху й не захоче. Війна є неминучою. І вона буде жорстокою. Світ не хоче попасті під московську червону руку й буде боронитися жорстоко. І не тільки боронитися а й наступати, щоби знищити кремлівське вогнище війни раз на-завжди.

У всьому цьому всі муки й весь тягар впадуть на тебе й на твій нарід. Сталін знову гнатиме тебе на фронт кличами про «священну вітчизняну війну» тощо, множити сиріт і калік.

І от тепер ти мусиш сказати своє слово.

Ти і мільйони твоїх товарищів мусите сказати своє слово, бо з моменту вибуху війни доля тієї війни, доля ваша власна й доля ваших народів буде в ваших руках. Як буде в ваших руках і доля сталінської сатрапії. Сталін і його сатрапи не сміють уникнути Нюрнбергу, — за це мусите подбати ви.

Сталін війну розпочне, але кінчати її мусите ви! І кінчати ви її мусите боєм насамперед проти червоного окупанта, а потім і проти всякого, який би після звільнення від комуністичної диктатури здумав би посягнути на вашу свободу.

видавничим підвідділом, інспекторським (командний склад українських частин), мобілізаційним і військової комунікації, канцелярія, комендатура Комітету та організація Вільного Козацтва, юристконсульський, вишкільний, комісія спеціальної служби, санітарно- медичний з ветеринарною секцією, військово-іженерний. Цей перший український головний штаб поклав перші підвалини для української національної армії. Тут зародився і виробився перший план боротьби з пе рещодами, що їх ставила московська влада і московська соціалістична ура-демократія українському національному відродженню у всіх військових частинах царської армії, де були українці.

Не дивлячись на тяжкі умови праці, Військовий Генеральний Комітет мав величезні успіхи і здавалося, що ось-ось, незабаром буде створена велика Українська Національна Армія з власним командуванням, генеральним штабом та військовим міністерством на чолі.

2.-12. листопада відбувається Третій Всеукраїнський Військовий З'їзд з участю вже трьох тисяч делегатів, на якому виступали з привітами бельгійські, французькі і румунські військові місії. На з'їзді було прийнято рішення про негайне відокремлення від росіян і створення самостійних українських військових одиниць з ук-

Тюрма народів — ССР повинна бути зруйнована до основ, а сталінська антинародня диктатура знесена з лиця землі. На руїнах тієї тюрми нехай постануть свободні республіки розкріпачених народів, однаково рівних, однаково суверених і незалежних, де б справжніми й єдиними господарями були робітники й селяни кожної країни. Де б господарем були ви.

Ви мусите з першого ж моменту знищити причину війни — знести комуністичний режим і тим урятувати землю від руїни. А знищивши режим і тим усунувши причину війни між сходом і заходом, ви мусите стати муром не допускаючи жадних білогвардійських чи яких інших «опікунів» втрутатися у внутрішні справи вашого народу, мститися на ньому, — ви мусите стати муром на сторожі його чести й життєвих інтересів.

Товариш! Пам'ятай!

ТВОЯ СВІБОДА Й СВОБОДА ТВОГО НАРОДУ — НА ВІСТРІ ТВОГО БАГНЕТА, В ПАТРОНАХ ТВОГО АВТОМАТА В ГАРМАТАХ. ЯКИМИ ТИ ОРУДУЄШ, В ТАНКАХ, ЯКІ ТИ ВОДИШ, В ЛІТАКАХ, ЯКИМИ ТИ КЕРУЄШ...

Не схіб же!

Товариш! Пам'ятай!

В цій святій боротьбі весь вільноподібний світ буде по твоєму боці. Але знай:

Поза тобою немає того, хто би тебе й твій нарід посправжньому визволив з комуністичної ісвілі й охоронив перед неволею іншою.

Пусти ж в рух всю свою зброю!

ЗАБЕЗПЕЧ СВОБОДУ СВОЄМУ НАРОДОВІ!

І тоді ти виконаеш дану йому присягу, як вірний його син.

Вірний син свого трудового народу.

райнських вояків усіх родів зброї та призначення українських комісарів до всіх українізованих частин. З'їзд поставив вимогу перед Центральною Радою про проголошення самостійної Української Республіки.

Аналізуючи пророблену працю військовими з'їздами, можна сміливо заявiti, що головну роль в національному відродженні в 1917 р. відіграли військовики, в наслідок чого від березня місяця до кінця 1917 р. через українізацію, або через відокремлення від російських військових частин створилося багато українських національних формаций. Необхідно тут пригадати, що створення українських військових формаций проходило в дуже тяжких умовах. Тодішній російський тимчасовий уряд, враховуючи значення українських національних формаций, непогоджувався на творення окремих від росіян військових формаций. Наприклад, тодішній начальник Київської Військової Округи полк. Оберучев називав українізацію українського багнета зрадою Росії. Та, не дивлячись на всі перешкоди і заборони, під кінець 1917 року український національний рух охопив був майже всі частини тодішньої російської армії, де перебували на службі українці.

Російський Тимчасовий Уряд упав. В Росії розгорілася громадянська війна. Російські солдати почали самочинно кидати фронт. Лише зукраїнізовані військові частини не піддавалися такій деморалізації і на початках лишалися добре здисциплінованими в своїх частинах.

Але така дисципліна в зукраїнізованих частинах тривала також не довго. В листопаді місяці 1917 року в Росії до влади прийшли большевики. Хоч ними і було висунуте гасло про незалежність для неросійських народів, але фактичні їхні дії були скеровані на повне приєднання ново-посталих самостійних республік до Советської Росії. Для цього вони в першу чергу звернули увагу на пропаганду. Тисячі комуністичних агітувальників

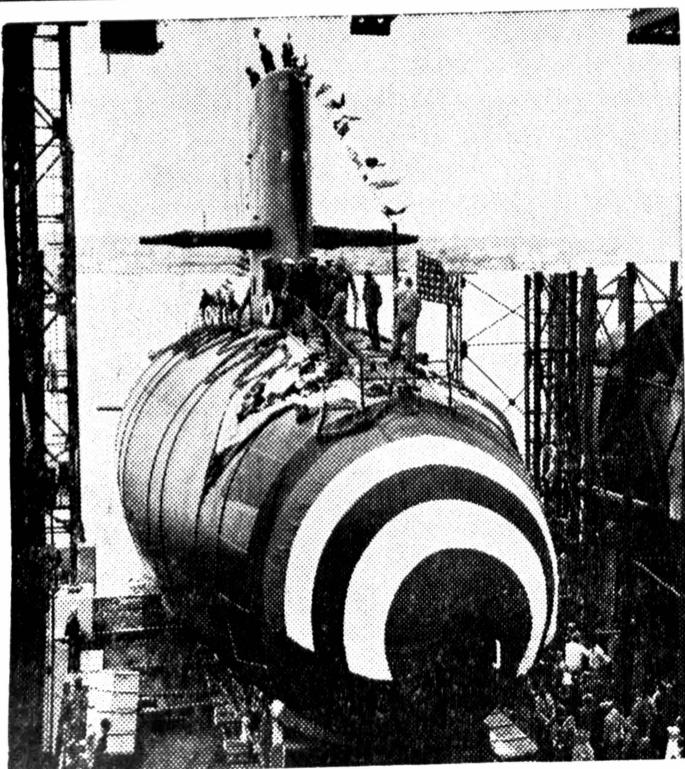
таторів мов мурашня розлізлися по всіх просторах колишньої царської Росії. Ці московсько-большевицькі круки пролазили в кожну щілину молодих державних організмів нe-московських республік і провадили свою розкладницьку діяльність, висуваючи для цього найдемократичніші гасла «самооприділення вплоть до отделенія», як також найпривабливіші гасла соціалістичної справедливості. «Воля, земля селянам, а фабрики і заводи робітникам». Такими гаслами большевикам вдалося частину українських військовиків перетягнути на свій бік, а частину зневіртувати. І лише невеличка жменька українських патріотів, яка не повірила в гасла «московської соціалістичної справедливості», лишилася вірна ідеям української самостійності — Українській Народній Республіці. На долю цієї невеличкої групи, як рівно ж і на долю залишків з військових формаций, випала оборона України перед большевицькою навалою.

Та, на жаль, замісьць скріплення дисципліни в військових відділах і суверої боротьби з московсько-большевицькими агітаторами, тодішні деякі державно-політичні діячі почали носитися з новою ідеєю, ідеєю соціалістичного співжиття, або, як тепер модерні називають, «коекзистенції» з червоною Москвою. Свою ідею вони мали вже проводити в життя спеціально підготовленим декретом про повну демобілізацію військових формаций, а на їхне місце творення з добровольців загонів міліції. А чи могли загони міліції виконати собов'язок регулярних військових формаций в обороні кордонів своєї молодої Республіки? Звичайно, що Ні! І на підтвердження цього довелося чекати недовго.

В січні 1918 року столиці Української Народної Республіки Києву вже загрожувала навала московсько-большевицького війська. На заклик Уряду УНР до оборони Батьківщини перед московською навалою, замість сильної регулярної армії, виступили нашвидку переформовані або заново зформовані слабі військові загони. Тоді Уряд Української Народної Республіки міг покладатися на такі військові сили: Гайдамацький кіш Слобідської України на чолі з С. В. Петлюрою, помічний курінь Січових Стрільців з 250 студентів, Гайдамацький курінь Січових Стрільців під командою полк. Є. Коновалця, курені Вільного Козацтва, організовані інж. Ковенком з українських робітників Києва. В боях з большевиками брали участь шістнадцять куренів Вільного Козацтва. В розпалі вуличних боїв, до Києва, на допомогу українським військовим частинам, прибув у силі 300 багнетів кінний полк. ім. Кості Гордієнка під командою ген. В. Петрова.

В самому Київі Уряд Української Народної Республіки міг покладатися на такі військові частини: окремий Чорноморський курінь з 150 моряків, дві військові школи з 500 юнаків, залізничний курінь, зорганізований з робітників-залізничників у силі 200 осіб, автотранспортний дивізіон з п'ятьма бойовими автами, гарматний дивізіон двобатерійного складу. Крім згаданих частин, були ще невеличкі відділи — рештки з полків Хмельницького, Богуна, Дорошенка, Полуботка, Республіканського та інших.

В обороні столиці УНР Києва виступив спершу студентський курінь, зорганізований з сту-

Американський підводний човен

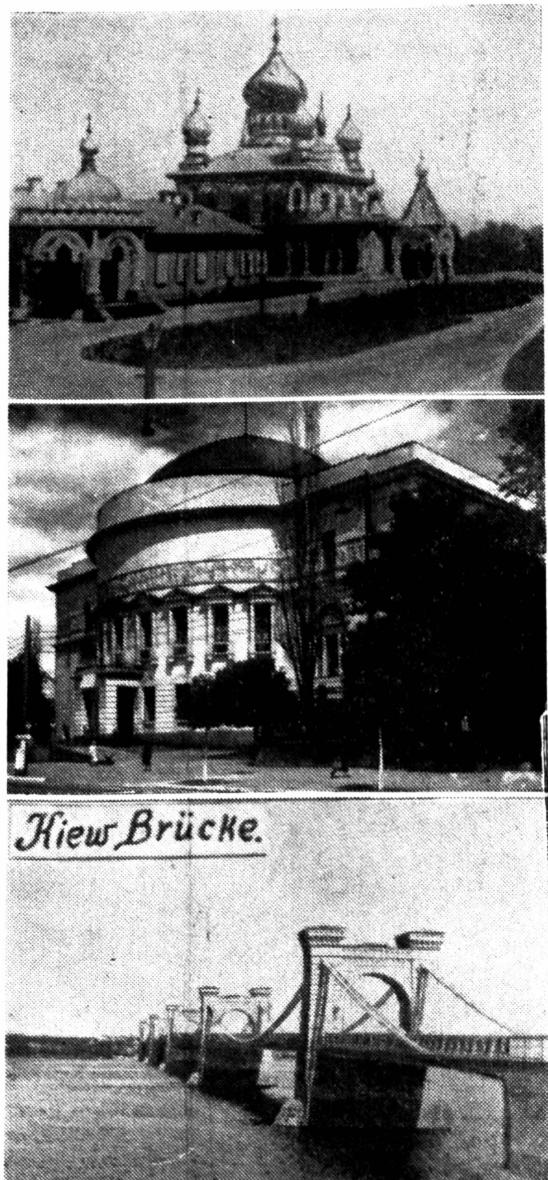
дентів Київської військової школи під командою сотника Омельченка 29. січня 1918 р. під Крутами. Цей студентський курінь і прийняв на себе перший бій з шеститисячною армією добре вишколених і озброєних та загартованих у боях солдатів більшевицької армії під командою московського головоріза Muравйова.

Це не був бій за остаточну перемогу над ворогом, а бій за врятування чести українського народу, чести України і великого історичного документу — Четвертого Універсалу. І це завдання виконали українські студенти, окропивши крутицькі поля кров'ю трьохсот молодих патріотів.

Бій розпочався раннього ранку і тривав до пізнього вечора. Юнаки билися хоробро. Та раптом... не стало набоїв. З приходом ночі курінь, уже не існував. Тих, що лишилися ще в живих, було по-звірячому помордовано, а двадцять сім ранених, що перебували на полі бою, були дострілені на місці. Дорога на Київ була вільною.

В силу військових обставин, під натиском сильних більшевицьких з'єднань, Уряд Української Народної Республіки 9. 2. 1918 р., разом з раптками українських військових частин лишає свою столицю Київ і переїжджає до Житомира.

Та перед тим як підійдемо до розгляду наступ-

них військових подій дозволю собі зупинитися на військових формациях «Вільного Козацтва», які відграли велику роль в боротьбі українського війська з московським окупантам.

Під впливом революційних подій, які витворили на Україні безладдя, українське селянство саме почало творити збройні загони для самооборони і правопорядку. Таким чином, постає народна організація «Вільного Козачого Руху». Цей рух охоплює найбільш національно свідомий елемент села, який у таких обставинах шукав виходу в призабутих традиціях козаччини. Українське селянство само організовується, озброюється і стає на оборону не лише своєї місцевості, а і незалежної української держави — Української Народної Республіки. Початки цього руху пішли з Київщини, з Звенигородського повіту за ініціативою селянина Смоктія з села Гусакове. а звідти вже поширився на сусідні повіти Київщини, Лівобережжя і Волині, та стає загальним українським рухом.

Організаційною одиницею була сотня, яка складалася з селян одного села. Сотні з декількох сіл творили курінь, куріні полк, а полки цілої округи творили кіш. До Вільного Козацтва приймалося всіх від 18 років життя. Весь старшинський склад був у них виборним.

Зимою 1917-1918 рр. загони «Вільного Козацтва» вели в своїх повітах героїчну збройну боротьбу з московськими окупантами. І коли в лютому 1918 р. більшевики зайніяли Київ, то козача твердиня на Звенигородчині так і лишилася нездобутою більшевиками, аж до повороту українських військ і Уряду УНР до Києва.

В розпалі збройної боротьби з московськими скіпантами, до своєї рідної Звенигородчини прибуває з сорока старшинами отаман Юрко Тютюнник. Це ще підняло більш на дусі козаків і Юрка Тютюнника обирають кошовим отаманом Звенигородського коша, який (кіш) стає центральним ссередком «Вільного Козацтва» Київщини і Херсонщини.

А тепер повернемося назад до ходу загальних військових подій на Україні.

Як уже згадувалося, Уряд УНР, разом з рештками своїх військових частин переїхав до Житомира. Вбачаючи тяжкий стан боротьби з московською навалою, Уряд УНР змушені був шукати якогось виходу з цього гтановища, що і довело до підписання в Бресті «мирного договору» з Центральними державами — Німеччиною, Австрією, Туреччиною і Болгарією, які визнали самостійність України, та були зобов'язані для оборони її незалежності подавати військову допомогу. І дійсно, 27. 2. 1918 р. на допомогу Українській Армії прибув до Бердичева перший загін німецької армії, а пізніше майже півмільйонова німецька армія, що вможливило прогнати більшевицьких окупантів з України.

У квітні 1918 р. військове міністерство УНР і генеральний військовий штаб опрацювали новий план військових дій. 10. 4. 1918 р. військовий міністер УНР полк. Жуківський, наказав зформувати з усіх родів зброї окрему групу, яка мала б зайняти Крим, та захопити чорноморську флоту в Севастопольському порті з великим військовим майном. Під командою полковника Болбачана, ця група перейшла з Харкова до Ло-

звої і звідти розпочала наступ у напрямку на Севастополь. 25. 4. 1918 р. був зайнятий Симферополь. Але в час підписання мирного договору Крим було визнано за окрему республіку, тому, дізнавшись про такі операції, німецьке командування зробило рішуче домагання про припинення наступу, що і довелося виконати Урядові УНР. Так було втрачено велику базу військово-стратегічного значення.

Прибувши на Україну, німецькі союзники поводилися як у себе дома, присвоюючи собі навіть державні функції. Ситуація знову ускладнюється з новим союзником, який прямував до повалення Уряду УНР і встановлення вигіднішого для себе уряду. I 29. 4. 1918 р. німецьке командування за допомогою свого війська розпускає Український Уряд, розброює українські військові частини. На чолі української держави стає гетьман-генерал Павло Скоропадський, доба якого закінчилася в листопаді 1918 р., коли до влади прийшла Директорія УНР, яка відкрила нову, а вірніше, продовжувала попередню сторінку національно-визвольної боротьби під прапором Української Народної Республіки.

Повстання Директорії проти гетьманського уряду відбулося в той час, коли німці потерпіли великі невдачі на західному фронти. В німецьких частинах почалося революційне заворушення. На Україні вибухали в різних місцевостях поодинокі повстання. Повстанські загони роззброювали на місцях німецькі військові залоги. Німецьке військо розпочало евакуацію. Україну почали оточувати на півдні і південному сході загони «Добромії» і війська Антанти, на півночі і сході — московські большевики, на заході галицькі військові частини зводили тяжкі бої з поляками, а внутрішній фронт боротьби творили большевицькі групи, залишені для дії московськими головорізами при їхньому відвороті з України в березні 1918 р.

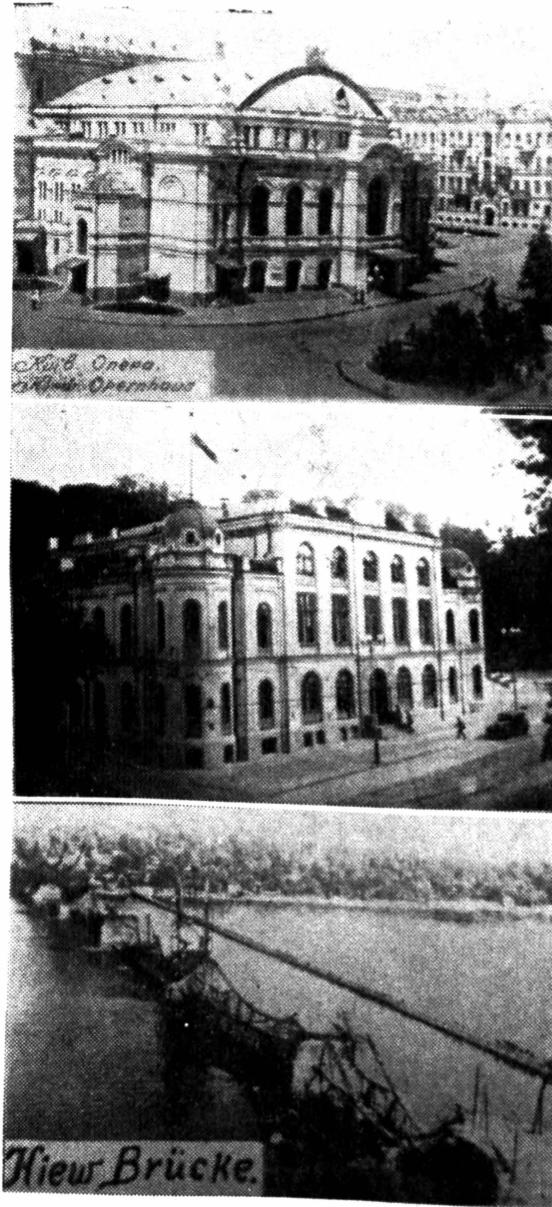
В зв'язку з таким станом, військове командування, очолюване С. В. Петлюрою, мусіло для оборони творити фронти: Лівобережний — отаман Болбачан, провобережний — (на півночі) отаман Оскілко, на заході — Галицька Армія, на півдні — ген. Греків, якому підлягали і відділи отамана Григор'єва, внутрішній фронт — дрібні українські повстанські загони з різними отаманами на чолі. В загальному всі українські військові сили, які на заклик Директорії заповнили ці лави, що складалися переважно з селян, досягали понад 300 000 осіб. Але за браком старшинського складу та кваліфікованих сил до цього, Урядові УНР так і не вдалося створити міцної армії. Відчувався брак військової дисципліни, часті випади отаманії, а це дуже спричинювалося до послаблення боєздатності війська. Особливо поодинокі отамани під ворожими натисками і агітацією часто залимувалися, лишали бойові фронти і спричинювалися до скоршого вмаршу на українську територію москалів.

Після п'ятимісячного бою з большевиками і нашими західними сусідами, військові частини УНР мусіли звужувати свої фронти і були сконцентровані: наддніпрянські частини — на невеликій лінії Дубно-Броди, а галицькі — між річками Дністр і Збруч. Тут розпочалося переформування, частин, з яких було зформовано: групу

СС, запорізьку групу, волинську групу, і дві окремі девізії. З метою скорочення бойових фронтів, Уряд УНР висилає 1. 6. 1919 р. до Польщі військову делегацію з метою перемирення, та можливого спільногого наступу на свого відвічного ворога-Москву, що було на початках досягнено, але пізніше повністю не зреалізовано.

З метою відискати більші терни, військові бази, та резерви військовиків, командування Армії УНР рішило зробити прорив на східному фронті 1. 6. 1919 р. розпочався наступ наддніпрянських частин у напрямку Проскурів-Кам'янець-Подільській і протягом трьох тижнів їм удалося звільнити від большевиків майже все Поділля, але Проскурова, як важливого стратегічного пункту, так і не вдалося здобути.

8. 7. 1919 р. частини Наддніпрянської Армії розвивають далі наступ на схід, з метою збільшити свій терен, який потрібний для галицьких частин, що в зв'язку з невдачею в боях з військовими силами польської армії змушенні були відступати на схід для з'єднання з наддніпрянськими частинами. Але цей наступ не давав бажаних наслідків. Та ось через запілля большевиків проривається отаман Ю. Тютюнник з своєю групою повстанців в кількості 3 500 чоловік і прямує на

Відділ „Літаючих козаків“

(В приклад нашій молоді)

Летунська База Вебб, Техас. — Як часом вам трапиться, що піdnісши голову ви побачите американський військовий літак із відзнакою українського Тризуба, або, як зустрінете на вулиці чи в льокало офіцера чи пільота американської авіації із такою ж відзнакою українського Тризуба, нашитому на лівому рукаві його військової унiformи, то знайте, що це вам не привиділося, що ви справді бачили відзнаку українського Тризуба на американському військовому літаку та на унiformі старшини американської авіації, що ця візнака офіційно апробована військовою командою, та що літак і вояк з такою відзнакою належить до з'єднання «Літаючих Козаків» у системі авіації США. Як це сталося? Лейтенант авіації США Степан Н. Олек, син головної радної Українського Народного Союзу, пані Олени і голови Окружного Комітету УАС в Чікаго п. Миколи Олеків, в час відбууття своєї служби на цій вишколльній базі мав за завдання подбати про відзнаку для відділу 48 випускників Кляси «66 с». Йому вже змалку подобався Тризуб, з яким він пестійно зустрічався в домі своїх, до речі вже народжених в Америці українських батьків, зустрічався в українській католицькій школі св. Петра і Павла в Пармі біля Клівланду в Огайо (він народжений в Клівланді), зустрічався в українських організаціях, до яких належить, зокрема в своему Відділі УНСоюзу. І йому прийшла гадка, щоб цю гарну емблему запропонувати на відзнаку випускників старшинської авіаційної школи Кляси «66 с», що він і зробив. Пропозиція була однодушно прийнята, але для її затвердження командою ще треба було мати історію цієї відзнаки. В цій справі лейтенант Олек звернувся до свого знайомого колектора відзнак і геральдика п. Ореста Городиського в Чікаго та дістав від нього потрібну «біографію» Тризуба, в якій м. ін. сказано, що це герб мітоложичного бога моря Нептуна-Позейдона, що цей старинний герб прийняв за свій украйнський князь Володимир Великий, який прийняв християнство з Візантії та охрестив Україну й опісля під цим гербом захищав від нападів варвар не тільки свою країну, але й Європу з її християнською культурою. Знайомство з «біографією» Тризуба та його значення і символікою, ще більше заохотило Клясу «66с», щоб прийняти його за свою емблему і так сталося, а військове командування пропозицію затвердило. Вся військова кар'єра випускників Кляси «66с» старшинської авіаційної школи про-

ходитиме тепер під знаком Тризуба, а кляса прибрала ще й відповідну до своєї візнаки назву, назвавши свое з'єднання «Літаючими Козаками». Уже з кінцем цього року має появитись градуаційна книга з'єднання, яка на своїй обкладинці матиме його емблему: український Тризуб. Коротко про лейтенанта Степана Олека: народився в Клівланді, там же ходив до початкової української католицької школи та, головно, дістав тверді основи українського виховання в домі своїх батьків, Миколи й Олени Олеків, які опісля перейшли жити до Чікаго. Тут уже Степан Олек закінчив середню школу, а університетські студії відбув та закінчив в колегії Ко в Сідар Рапідс в Лайові в 1964-му році, одержавши рівночасно й свання другого лейтенанта авіації США. Ще в 1963-му році він дістав свої «крила», відбувши найбільш дбайливий та інтенсивний не тільки авіаційний вишкіл, але й практику, не зважаючи на свій молодий вік. Лейтенант Олек тепер приділений до вишколу інших молодих старшин-пілотів, між іншим у летах і керуванні суперсонічними джетовими літаками.

«Н. К.»

Моделі американських літаків

з'єднання з Армією УНР. Прорив групи от. Ю. Тютюнника змушує большевиків поглядати на своє запілля, що і спричинило їхній частковий відхід з західнього фронту. 15. 7. 1919 р. частини Галицької Армії розпочинають перехід на наддніпрянські терени з метою з'єднання з Армією УНР, та після відповідного перепочинку розпочали спільній наступ проти большевицьких військ.

Багато цікавих сторінок у національно-визвольній боротьбі вписали в нашу історію, як у цілому Об'єднана Армія УНР, так і поодинокі її

відділи та відважні партизанські загони. Та за браком місця в цьому коротенькому нарисі, ми не маємо змоги всього висвітлити. Але пригадаємо, що великим святом, днем радості всього українського народу, був день 30. 8. 1919 р., коли було звільнено від большевиків українську столицю Київ. Але це торжество перемоги було не довгим. На наші війська почали насідати не лише московські військові сили большевиків, а і біломосковські армії Денікіна при підтримці сильної Антанти. Держави Антанти не розуміли значення нашої державної незалежності, тому

Нова зброя

Американські військові сили отримали на своє озброєння спеціальну малогабаритну рушницю М-16. Довжина її менше метра і важить близько 3-х кілограм. Калібр кулі — 5,6 мм, з дуже великою початковою швидкістю — 1000 м/сек. Потрапивши в тіло, така куля тратить стійкість і спричинює розрив рани. Удар кулі такий сильний, що може викликати параліч нервової системи і навіть смерть.

* * *

На озброєння американських збройних сил поступили нові протипіхотні бомби, які розриваються низько над поверхнею землі.

Другий рід бомб, це т. зв. «Лінива собака», які наповнюються тисячами гострих стріл. При скиненні такої бомби з літака, вона на висоті 3-6 м. від землі розривається, а розлітаючі набоки стріли наносять великі травми людині, навіть і тій, що ховається в густих пралісах.

* * *

Недавно випробувано авіобомбу, яка призначена для бомбардування з низької віддалі. Ця бомба з гальмовим обладнанням має назву «Змінне око». В її хвостовій частині вмонтовано повітряний гвинт, лопасті якого розкриваються після її скинення з літака. Обертаючись, лопасті гвinta сповільнюють падіння бомби, а це дає можливість відлетіти літакові від місця вибуху бомби і зберегти собі непошкодженням.

* * *

В американських науково-дослідчих лябораторіях розробляється проект тактичного самонавідного реактивного стрільна, яке в пошуку за ціллю може низько летіти на висоті декількох метрів від землі і може маневрувати серед дерев та інших предметів перешкоди.

* * *

Також американська фірма «Дуглас» винайшла новий легкоспад «Паракон». Швидкість його приземлення в два рази більша звичайного легкоспада, що в бойових обставинах є дуже важливим, бо скорочує час приземлення легкоспадів і зумішує їхні втрати від обстрілу й огню противника. Ці легкоспади можуть скидатися як фальшиві цілі для маскування десанту. Після приземлення. «Паракон» може служити як сковище, а на воді — човном. Вважають, що при збільшенні розміру на ньому можна буде скидати з тран-

спортуванням ще й сьогодні за свєте «незриміння» під час кров'ю своїх народів у боротьбі з большевицькою Москвою.

Під натиском переважаючих сил ворога, війська Армії УНР змушені були відступити на західні терени і перейти на чужу територію.

Ля спасба відновлення військової дії Армії УНР в боротьбі за незалежну Україну, був Перший Зимовий Похід 5. 12. 1919 р. під командою ген. Омеляновича-Павленка і Другий, останній Зимовий Похід військ УНР під командою ген.-хор. Юрка Тютюнника, що відбувся 4. XI. 1921 р., про вислідом якого була трагедія під Базаром, про яку ми згадаємо більше.

спортивних літаків велики тягари — автомашини, гармати, боеприпаси, харчі та інше.

—о—

Як і раніше, так і на сьогодні в советських збройних силах, в боях на невелику віддаль, стрілецька зброя лишається незамінною.

В час другої світової війни найліпшою стрілецькою зброєю в советських військах були автомати конструкторів Дехтярьова, Шпагіни і Судаєва, які відзначалися ефективністю вогню, безвідмовністю та простотою в обслузі. Тепер на озброєння військ СССР введено автомат Калашникові.

Вага цього автомата з повним диском патронів 4,8 кг. Він відрізняється великою силою вогню і надійністю в будь-яких умовах бою. Його магазин заповнюється 30 патронами. Вистріли проходять автоматичним огнем (чергами), а також і поодинокими вистрілами. Темп стрільби високий — 600 вистрілів на хвилину. Бойова скорострільність багато нижча, бо автоматчик потребує часу для заміни дисків, вибору цілі і прицілу. Тому при стрільбі чергами скорость виносить до 100, а поодинокими до 40 вистрілів на хвилину. Прицільна віддаль — 800 м., а найбільша дальність лулу кулі близько 2-х км. Убивча сила зберігається на віддалі 1,5 км.

Патрони виготовляються з звичайними, трасіруючими, запальними і бронепробійними-запальними кулями.

Звичайна куля призначена для знищенння живої сили на відкритім полі бою. Трасіруюча куля в своїй нижній частині має стаканчик з трасіруючою речовиною, яка (речовина) при леті кулі згоряє і лишає за собою добре видний удень і вночі яскравий слід червоного коліру і служить показником цілі. Головна її частина пофарбована в зелений колір. Запальна куля, одноразово і трасіруюча, має в своїй сблонці запальну речовину, яка призначена для запалення горючих і легко загоряючих матеріалів на віддалі до 700 м. Головна частина — червоного кольору. Бронепробійна-запальна куля вживається для запалення легко горючих матеріалів і поразки живої сили і противника, перебуваючого за легким броневим укриттям на віддалі до 300-х метрів. Головна її частина чорна з червоним пояском.

Для висвітлення Другого Зимового Походу, дозволимо собі покористуватися працею сл. п проф. І. П. Мазепи «Україна в огні і бурі революції» т. 2 в скорочені.

...Отож в кінці 1920 р... головно під впливом інформацій з України... вірилось, що на Україні неминуче вибухне всенародне повстання. Уряд і Петлюра зовсім серйозно стали готовуватися до спільнот акції разом з повстанцями для повалення большевицької влади на Україні... Найкращим моментом для загально-го повстання на Україні в 1921 р. був серпневий місяць. В той час на Україні вже була підготовлена густа сітка повстанських організацій

і в масах був настрій для боротьби з большевиками. І коли б українські повстанські відділи виступили з Польщі в цей час, то успіх цієї акції був би великий. Але цього не сталося. В рішальний момент (повстання мало початися 1. вересня) поляки не дали зброї... Взагалі треба сказати, що поза всіма іншими причинами, дві головні обставини відограли рішальну роль в тому, що ця повстанська акція під проводом Ю. Тютюнника не мала жодних наслідків. Насамперед власна необережність Тютюнника і всіх тих, що підготували цю справу... Наприклад, в Тарнові і в тaborах наших інтернованих відкрито говорилося про підготовку повстання на Україні. Не диво, що большевики були докладно поінформовані про цілу справу. Як потім виявилося, навіть в самому штабі Тютюнника були большевицькі агенти... як Снігірів — керував оперативним відділом у повстанському штабі, а Заярний був державним інспектором при Київській групі, на чолі якої стояв Ю. Тютюнник. Через своїх агентів большевики до подробиць знали про діяльність повстанського штабу... «Національна Козача Рада» в Київі поділила Україну на райони де були зорганізовані повстанські відділи, нав'язала з цими відділами контакт, а також і з штабом Ю. Тютюнника і чекала наказу про загальне повстання. А коли прийшов час... то «Козача Рада» була зараз же викрита большевиками, а всі організації, які вона об'єднувала, знищені... Так само не уникли большевицького розгрому й ті повстанські організації, що працювали незалежно від «Козачої Ради»... загони повстанських отаманів, як Заболотний, Бєгун, Лихо, Вовк, Біда, Трейко, Орел, Пугач, та інші... Так протягом літа була знищена майже вся головна сітка повстанських осередків на Україні... Але поруч з розгромом повстанських організацій на Україні була ще одна обставина, що унеможливила успіх повстанської акції під проводом Ю. Тютюнника: це саботаж поляків... термін повстання все відкладався. Мовляв, немає зброї. Нарешті, коли вже наблизилася зима і надії на успіхи повстанської акції погасли, поляки заявили, що зброя буде. Але і цього разу вони поступили криводушно: повстанські відділи мусіли перейти на советську територію майже без зброї, дуже погано вдягнені і напівбосі.«

В таких умовах створилася в жовтні 1921 р. рейдова група «Другого Зимового Походу» під назвою «Українська Повстанська Армія» — УПА, головну команду якої перебрав ген.-хор. Юрко Тютюнник, а його начальником штабу був полк. Ю. Отмарштайн.

Під кінець жовтня УПА було поділено на групи, які зайняли вихідні становища. Волинська група, під командою ген.-хорунжого Ю. Тютюнника, зайняла становище на Західній Волині. Відділ Особливого Призначення, під командою підполковника Палія — на Галицько-Подільському кордоні і Бесарабська група, під командою генерала Гуленка — на Дністрі.

В ніч, з 25-го на 26-те жовтня, Відділ Особливого Призначення, в складі 44-х старшин і 330-х козаків, з 140-ма рушницями і 2 000-ми набоями,

перейшов річку Збруч, таким чином, розпочавши Зимовий Похід.

Надвечір, 26. 10., розбив прикордонні ворожі відділи в селах Бондарівка та Ольхівка, здобув собі ще 40 рушниць і 4 кулемети, вирушив далі на схід.

29. 10. несподіваним наскоком розбиває ворожий кінний полк «червоного козацтва», здобуває собі дальше потрібну зброю. Озброївшись, здобуту у ворога, зброю, 30. 10., коло села Гути, приймає відкритий бій з двома полками ворожої кінноти, а 1. 11., коло с. Авратин, приймає бій з двома полками «червоного козацтва», завдаючи ворогові тяжких втрат. В час боїв коло с. Авратин командир Відділу Особливого Призначення підполк. Палій був ранений і його команду перебрав підполк. Чорний. Уникаючи зустрічі з великими

ворожими з'єднаннями, ця група, шукаючи зв'язку з Волинською, переходить на Волинь і 4. 11., зустрівшись подорожі з ворожим курінем, цілком розбиває його. В с. Курне знищує Зв'ягелівську ЧК, а 7. 11., біля с. Чеповичі, розігнала ворожий курінь коло 300-т вояків.

Не знайшовши зв'язку з Волинською групою, для цієї групи склалися обставини дальнішого походу неможливими і група була змушенна повернутися назад на свої перші вихідні становища. 6. 12. 1921 р., перейшовши кінцем, піддалася польській окупаційній владі в Галичині.

За свій час походу Відділ Особливого Призначення пройшов 1 500 км, завдавши ворогові великих втрат, при своїх декількох десятках пора-

З науки і техніки

Астрономи Каліфорнійського технологічного інституту Девід Моріс і Гленн Берг — працівники радіоастрономічної обсерваторії Оуенс-Веллі, під час спостережень за Юпітером виявили, що його магнітні полюса дуже звернені до одного боку вісі, навколо якої кожні 10 годин обертається ця планета. Вони встановили, що магнітна вісь Юпітера находитися на віддалені, приблизно, 30 000 миль від центру цієї планети, діаметр якої складає 89 000 миль. Для порівнення можна пригадати, що магнітна вісь Землі знаходиться від її центру, приблизно, лише на 200 миль (340 км.).

* * *

Ливанський учений Дж. Райнхолд, вивчаючи в Єгипті і Ірані людей-карликів, установив, що

нених. Розпочавши похід майже без зброї, а на-
зад повернулася більша половина на конях і всі
козаки були добре озброєні здобутою зброєю у
ворога.

Волинська група, завданням якої було захопи-
ти станцію і місто Коростень, де можна було б
дістти зброю і звідки можна було б оголосити
по радіо початок загального українського пов-
стання, 4. 11. 1921 р., в складі 900 осіб, вирушила
в похід, маючи лише 400 рушниць, 44 кулемети,
500 шабель, 300 списів і 120 000 набоїв.

Пройшовши з боями через ворожі укріплення і застави, на світанку 7. 11. 1921 р., 40 кіннотчиків, під командою полк. Ступницького і підполк. Ремболовича, зайдши з півночі до м. Коростень, захопивши місто і кілька сот ворожих вояків, знищили там штаб ворожої бригади і місцеву ЧК, та звільнили з місцевої тюрми 600 в'язнів. Пізніше підполк. Ремболович з 20-ма вояками здобуває станцію Коростень. До Коростеня вже наблизилися головні сили Волинської групи, перевтомлені 35-тикілометровим маршем через ворожі становища. Та в цей час з Києва надходить два ворожі ешелони і вже з боку Коростеня було чути стрілянину.

Не дивлячись на велику перевтому, вояки 4-го куріння, 2-ої бригади, знову атакують ворога і займають станцію, здобуваючи 300 полонених, 9 гармат, ешелон з обмундируванням і іншим. А ворог знову переходить до атаки і змушує наші сили до відступу. На фланзі з'явилось два бронепотяги, які в запіллі висалили десант. Важка артилерія безперестанку громить повстанські становища. Для повстанців далі вести нерівний бій з багато переважаючим ворогом було неможливо і вони змушені були розпочати відступ на північ.

Перепочивши, група робить спробу пробитися на схід і 10. 11. захоплює станцію Чеповичі, але під натиском переважаючих ворожих сил змушені була її залишити. 11. 11. кінна частина полк. Ступницького і підполк. Ремболовича, в кількості 70 вершників, намагалася захопити Радомишль, але висліди були безуспішні. З 12. 11. стан групи цілком погіршується. Її оточує ворожа кіннота, безперервно обстрілює і не дає можливості від неї відв'язатися. Стан катастрофальний. 35% кулеметів зіпсовано, озброєних рушни-

затримка в їхньому рості стала в висліді відсутності дуже невеликої кількості цинку в рашонах їхніх продуктів харчування.

* * *

Лябораторія опріснення морської води при Каліфорнійському університеті в США збудувала на атолі Рейніроу (острова Туамоту) і на острові Віті-Леву (острова Фіджі) апарати опріснення води нової конструкції. Вони виготовлені з легкої плястмаси і бетону, а також із металу і скла, та працюють на енергії Сонця. Вартість таких апаратів виносить від 25 до 83-х доларів.

* * *

Англійський журнал «Нью Сайентіст» помістив замітку про те, що дрібна зола, яка лишається у висліді перегалення вугілля в печах електро-

циами лише 50% вояків, та така ж сама кількість обутих. На 100 возах лежить 244 ранених і обмежених. Командування вирішило повернути групу на північ, на повий відступ.

Змучена нічним маршем. 17. 11. група зупиняється на відпочинок у с. Малі Міньки. В цей час ворожі сили кінноти і піхоти натискали з усіх боків. Робиться остання спроба вийти з оточення, але вже було безуспішно. Ворог своєю атакою розрізає повстанську групу на дві половини і з кожною зав'язує тяжкий бій. 400 повстанців загинуло на полі бою. Щоб не датися ворогові в руки, багато вкорочували собі життя самі. 537 осіб захоплено в полон і лише невеликій штабній групі з 90 осіб та 22-ма пораненими, на чолі з ген.-хор. Ю. Тютюнником, удалось вирватися з оточення і 20. 11. перейти кордон, де їх поляки обезбройли.

Бесарабський відділ, під командою генерала Гуленка, участі в поході не брав, бо йому на самому початку операція в поході не вдалася.

«Надзвичайна п'ятірка», що прибула з Києва 20. 11., винесла вирок над захопленими, з яких 359 було засуджено до розстрілу. Цього ж дня з довколишніх сіл було вигнано селян, які вико-
кали велику яму. 21. 11. 1921 р., під сильною вій-
ськовою охороною, було приведено до цієї ями повстанців, яким в останню хвилину комісар, ці-
ною зради, обіцяв життя. У відповідь на це про-
лунали незабутні слова стрільця шостої дівізії ІІІ Щербака, який від імені засуджених гордо кидав зневагу в обличчя катів і промовляє клятву Батьківщині. Загриміли з грудей бійців гучні слова «Слава», а потім «Ще не вмерла Україна»... що все змішалося з клекотом большеви-
цьких скорострілів.

Так загинуло 21. 11. 1921 р., в день святого Архистратига МИХАІЛА, коло поліського містечка БАЗАР, смертю героїв 359 лицарів українських Визвольних Змагань 1917—1921 рр., учасників Другого Зимового Походу, розстріляних на їхній Рідній Землі московсько-большевицьким окупантам, про яких пам'ять залишилася навіки, та лишилась рушійною силою до нових змагань за Українську Самостійну Соборну Державу.

Трагедія під Базаром була кінцем світлих сто-
рінок українських національно-визвольних зма-
гань 1917-1921 років.

станцій, заховує в собі самоцементуючі властивості і кінець-кінців стає твердою як камінь. Досліди, які провадилися в лябораторіях центрального енергетичного управління в Летерхеде (графство Суррі) показали, що вона добре заміняє бетон для будівництва шляхів у сільських місцевостях, фундаментів і підлог у господарчих приміщеннях.

Дякуючи використанню цієї золи, затрати на таке будівництво виносять лише одну третину в порівнянні до тих затрат, що потрібні при використанні бетону. Ділянки доріг, що покриті такою золою з домішкою 8-10% цементу, успішно витримували великий рух в Стонлі-Аббі.

* * *

Дослідники Вашінгтонського університету передбачають, що блискавка часто викликається рослинами, які безперервно виділяють із себе в атмосферу органічні речовини-терпени. Терпени у відповідних умовах розпадаються і насичують електричні заряди, утворюючи між хмарами і землею електропровідні зони, по яких і проходить блискавка.

Терпени, що знаходяться в повітрі в підвищенному стані, посидають підвищено охолоджуючу можливість. Навіть у теплих районах, де волога недостатня для створення туману, лише одинокі терпени можуть викликати туман, повислий над сухою землею.

* * *

На міжнародній виставці в Београді (Югославія) було показано алюміневе вікно спеціального призначення, яке виготовлено югославськими інженерами. Воно має внутрішню сітку для захисту від комах і рухаючі скляні або алюміневі жалюзи. Влітку його можна залишати відкритим, не побоюючись комах.

* * *

Однією американською фірмою розроблено пневматичний пожежний гранатомет. Він «стріляє» на віддалення до 60 м. гранатами, вагою понад один кілограм, які наповнені сухим хемічним порошком, призначеного для гашення пожежі. Огонь гаситься хмарою, яка створюється в висліді взриву гранати, після поцілу її в центр огню.

Менше як за 10 сек. можна з цього гранатомету вистрілити чотири гранати, які знаходяться в спеціальному магазині. Два гранатомети можуть випускати в зону пожежі 23 кг. порошку. Баллон із стислим повітрям вагою 4-х кг. знаходиться на спині гранатометчика-пожежника. Запас повітря в баллоні розрахований на 60 вистрілів.

* * *

Як повідомляє швейцарський часопис «Трібюн де Льозанн», в Нешателе розробляється електричний годинник, в якому не буде стрілок.

Години і хвилини будуть самі вискачувати на цифербліті, як на світловому табло. В цьому годинникові також не буде пружини і він буде рухатися за допомогою енергії. Досить лише протягом 22-х секунд сили сонячного проміння, щоб такий годинник завести на одну добу.

* * *

Учені університету в Токіо винайшли такий апарат, який може ловити і посилювати в декілька тисяч раз незначні коливання земної поверхні. Досліди показали, що перебуваючи на протязі:

місяця на глибині до 2 000 м., апарат в змозі по-переджувати про загрозу підводного землетрусу.

* * *

При тискові в 15 000 атмосфер, при температурі в 1550°, американським ученим удається в своїй лябораторії винайти дуже цінний камінь — ізумруд (смарачу).

Іого винайді в порівнянні з іншими дорогоцінними каміннями є найтяжчим. Він уявляє собою беріл — в склад якого входять кисневі сполучення алюмінію, кремню і берілія. Фарбу надає хром.

* * *

Аналіза дощової води, яка зроблена в лябораторії Юндумські експериментальної станції (Гамбія) показала, що з неба на плянтації земляного горіха не вилучувався полив рідких удобрив. Десять у інших районах Африки азотні, фосфорні, калійні матеріали, вивітрені в пил, були занесені вітром у високі шари атмосфери. За тим у її просторах, перетворившись у хмару, курсували на Гамбію. Період дощів переніс «небесні удобрення» на поля цієї країни.

* * *

Згідно повідомлення англійського журнала «Нью Сейнтіст», проф. Вольфганг Герст, фахівець у ділянці радіології й ядерної медицини, збирається в 1969 р. вперше застосувати проти ракових захворювань нову зброю — негативні пі-мезони. Як показали досліди на миши, вони ефективно лікують від рака...

Згідно повідомлення югославської газети «Борба», на заводі «Пліва» в Загребі винайдено новий пристрій для лікування гіпертонії. Його основний «компонент» — гванадін сульфат. Дія медикаменту поступова і довга. Вона починається через два-три дні по вживанню і кінчається через тиждень.

* * *

Румунська преса повідомила, що лікар Н. Ефтімеску вважає, що хвороба ревматизму появляється у висліді особливої вразливості організму для «стафілококка» і може бути видалена за допомогою вакцини. Ця думка була йому начебто підказана хворим, якому долоні рук він лікував від ран «стафілококкового» характеру. Протистафілококкова вакцина високої концентрації не сподівано викликала в пацієнта гострий приступ ревматизму. В ході дальнього застосування аналогічної вакцини, але в десять разів розбавлену, лікар отримав перемогу над ревматизмом.

— 00 —

Найдовший термін служби в армії мав француз Жан Торель. В 1699 р. у віці 16 років він вступив до французької армії і в 1802 році, прослуживши 103 роки, був звільнений Наполеоном на пенсію. Але Жан Торель був в списках кадрових солдатів в 17-18-19 столітті.

*

Протягом 6000 років на нашій планеті було зафіксовано, приблизно, 15 000 воєн, від яких загинуло майже чотири мільярди чоловік — більше як все населення теперішньої земної кулі.

*

Найдовше листя мають пальми, що деколи їхня довжина доходить до 6,5 метрів.

Чи СССР наближається до революції? чи певні свої влади БРЕЖНЕВ і КОСІГІН?

На ці та інші питання подає відомості репортер американського журналу «Новини світу».

На підставі авторитетних джерел з Франції, протягом наступних п'яти років у Советському Союзі мають відбутися зміни в правлячій верхівці Кремля, при яких (zmінах) авторитет комуністичної партії СССР буде цілком пониженим. Причиною цього мало б бути банкрутство советської системи, особливо на відтинку сільського господарства, де щорічно відчувається гостра нестача харчування. Так само і в промисловості, плянова система якої себе не виправдовує. Шаблонові пляни і дерективи з центру не можуть себе пристосувати до специфічності окремих районів країни, тому вони повністю не виконуються, що спричиняє гостру нестачу в товарах широкого вжитку, а це викликає справедливе обурення і невдоволення народів СССР, які прагнуть поліпшення своїх матеріальних умов життя. Спостерігаючи такий господарчий стан в СССР, його сателіти будують свою господарчу систему самостійною без «старшого брата» і все далі відходять від московського контролю та унезалежнюють себе.

Особливу увагу необхідно звернути на відносини поміж СССР і Китаєм, між якими відбувається велика боротьба за провід у світовому комуністичному блоці.

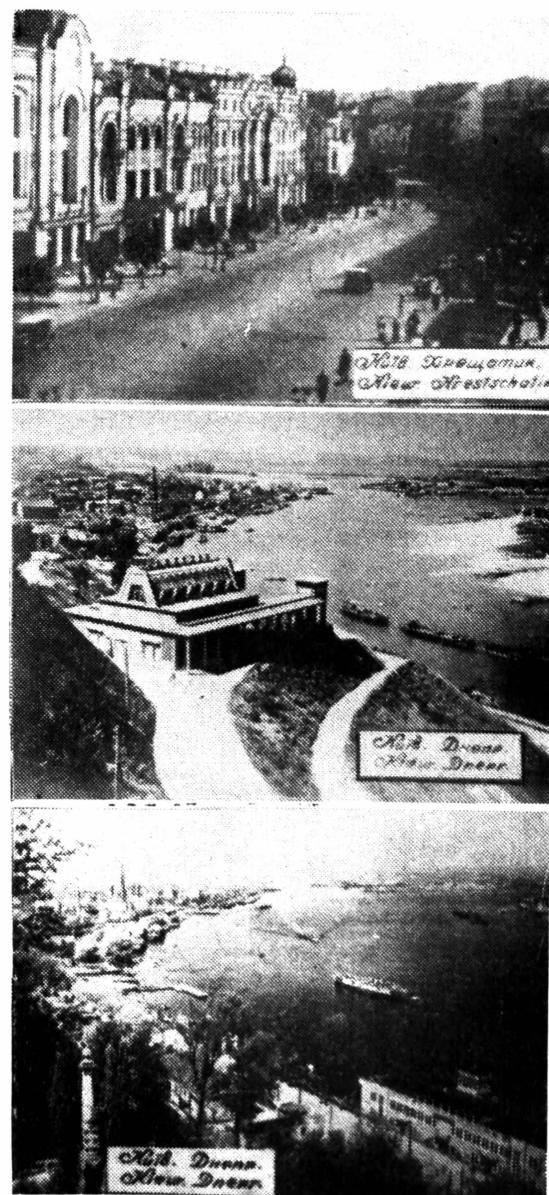
Зважаючи на вицезгаданий стан, в якому перебуває СССР, престиж однопартійного колективного керівництва в Кремлі занепадає і його могла б дещо врятувати диктатура. Правдоподібно, що боротьба за владу відбувається і можливо, що майбутній диктатор вже недалеко від «престолу», але наперешкоді йому до здійснення цього стойть гнів народніх мас, у пам'яті яких лишилась закарбованою диктатура Сталіна. Зважаючи на такий стан, ніхто не відважився з кремлівської верхівки перебрати на себе владу, а тому, правдоподібно, диктатура в СССР не буде введеною. Можливо, що для втихомирення народніх мас прийде до «коаліції», цебто до створення уряду з партійних і безпартійних (безпартійних большевиків), але і це не спричинить повної розв'язки питання свободи народам СССР, які знають про дійсну, а не фальшовану свободу народів у вільному світі. Де-хто з західних дослідників СССР передбачає переродження советського соціалізму-комунізму в форму західного соціалізму. Але... Тоді це стане повним банкрутством всієї системи СССР.

Самовпевнений і агресивний комуністичний Китай з одного боку, та багатий і в повному добробуті вільний світ з другого боку, поставили володарів Кремля в надзвичайно тяжкий стан. СССР ніколи не може конкурувати, наприклад, з США, щоб задовольнити свої народи товарами першої необхідності й одноразово модернізувати свої військові частини найновішими винаходами техніки, та витрачати мільйони карбованців на досліди та різні ракети і «спутніки». Отже, советська система господарювання зайшла в тупий кут. Про це добре знають кремлівські володарі, що їхня система господарювання є згубною, але змінити її

не відважуються, бо це означало б визнання комунізму нереальною системою, як утопією.

З цього всього можна зробити висновок, що СССР пряме до банкрутства своєї системи, чим прискорює повний крах комуністичної системи, на що з нетерпінням чекають мільйони поневолених народів Москвою.

І. П.

Звичайна цеглина просякнута гасом являється найкращою принадою для комарів.

*

Найбільша на світі ящірка живе на малому індонезійському острові Комодо, яка називається «Комодоваран». Вона має три метри довжини і важить понад 135 кг.

*

Французька академія 297 років працювала над створенням «граматики французької академії». Коли в 1932 р. вона була опублікована, то в ній виявилося п'ятдесят помилок.

Таємниця Третього Райху

Західно-европейська преса подає, що чеські пурці витягли з дна Чорного озера, недалеко містечка Залізна Руда, біля Баварського кордону, кілька герметично закритих скринь, затоплених німцями при кінці другої війни.

В тому найбільші зацікавлені держави, які брали вирішальну участь в другій світовій війні. На безліч запитів, нарешті Чехо-Словацький міністер внутрішніх справ Л. Штовгал дещо відкрив таємницю цих скринь.

Він заявив, що «добуті з дна озера скрині належали головному урядові державної охорони 3-го Райху «Райхсзіхергайтсгауптамг»-у. Документи мають заголовок «Гегайме Райхзахе», підписані переважно власноручно: шефом протектопрату «Бене унд Мерен» — Райнгардом Гайдрихом, маршалом Герінгом, Гімлером, Кальтенбрунером та ін. Серед документів є також акти в справі аншлюсу Австрії та вбивства австрійського канцлера Дольфуса нацистом Отто Планетом... Також безліч рапортів, підписаніх криptonімом «КІ-11775», який причинився до непорозумінь між Муссоліні та його зятем графом Чіян. Далі — документи відносно Ватикану, де нібито мала постати окрема монархічна держава. Що мало статися з Римським папою не відомо. На Словаччині теж мало би бути створене Словацьке королівство.

Побратими пишуть

До ВУ КО ЛСП в Англії. Шановно Управо, хочу щиро подякувати Вам за організацію і переведення родинного легіонерського вечора, вечора родинної зустрічі побратимів, яким я дуже вдоволений. Мушу Вам признатися, що, власне, такої зустрічі я сподівався вже давно і вона цілком оправдала себе в моїх очах. Ця зустріч, безумовно, зробила великий крок у напрямку зближення членів з родинами, я я буду сподіватись, що такі вечори будуть організовуватись і в майбутньому хоча з два рази на рік.

Я думаю, що управа зробила все, що було можливе у створенні гарної перекуски і настрою, і більше чогось неможна зробити, хібащо поширились в ширину, тобто заличили більше членства, але в цьому ділі мусить старатись кожний член.

З пошаною і побажанням найкращих успіхів
П. І.

— ооо —

Шановний пане Голово. Пересилаю Вам належну суму за журнали «Штурм». Одночасно радий і вітаю появу цього довгожданного журналу. Завжди щиро буду вдячний, коли ви і надалі будете пересилати мені два примірники журналу «Штурм». З пошаною М. Х.

— ооо —

До голови ВУ КО ЛСП в Англії. Пересилаю Вам належні гроші за «Штурм» і прошу невідмовте моє прохання та зачисліть і мене в ряди Легіону Симона Петлюри. Дякую за всі обіжники, радію, що і наші земляки-наддніпрянці не сплять, щось в міру своєї спроможності роблять.

Бажаю успіху. С. К.

ство; кандидатом на короля мав би бути один з членів італійської династії.

Скрині були затоплені в останні дні війни, правдоподібно відомим абіятором полковником Скорцені. Це стільки сказано л. Штовгалом.

Ік відомо, Кальтенбрунер, мабуть один з перших, що зрозумів катасрофальний стан нацистського Райху. Через його заходи прийшло до великих змін в Італії. Кальтенбрунер намагався використати посередників нейтральних держав для встановлення зв'язку з англо-американцями. Він вступає в контакти з папою Пієм XII через кардинала Ілельфонсо Шустера — Архиєпископа Міляну. (Рим здобуто американцями 4. VII. 1944 р.).

Довідавшись про це, московський диктатор Сталін почав вимагати, щоб мир і перемир'я було укладене лише спільно: вимагав повної капітуляції Німеччини, щоб після війни не лише Німеччина, але й Італія мали бути окуповані червоною армією. В той час в Італії вже постали «комітети зустрічі червоної армії» у Венеції, Ломбардії, Тоскані, Ілігурії, Ревені, Фарраре і ін. Після наказу ген. фельдмаршала Кесселрінга мали бути заарештовані командуючий 10-тою армією Вермахту — ген. Шульце і 14-ю. — ген. К. Ф. Тінельських. Це було в перших днях травня 1945 р. Акт про капітуляцію перед англо-американцями підписали в м. Казерте від імені ген. Ф. Фітінгофа і ген. Курта Вольфа, полковників ген. штабу Вернера і Ф. Швейцера. (К. Вольф був заарештований за злочин війни на 5 років в'язниці західно-німецьким судом у 1964 році).

Отже Кальтенбрунер спричинився багато до скорішого закінчення другої світової війни.

Добуті з дна озера теємниці притягають увагу багатьох керівників держав до Чехо-Словаччини, яка з того багато скористає, як політично так і економічно. Буде опубліковано друком тисячі сенсаційних книжок, а це вже долари й долари і велики фільмові підприємства.

Ст. Канівець

Як згадує в своїх віршах французький поет Клемент Мару, який жив у 1496-1544 роках, в більш ярд уже гралі в XIII віці.

Найбільшою залізобетонною будівлею в Європі є телевізійна вежа в Баварії (Західна Німеччина). Вона має висоту 163 метри.

Найстаріше пиво, що зберігається в одному з німецьких музеїв, було винайдене в 1615 році і знайдене в 1937 році під час розкопок замку.

Найдорожчою на світі поштовою маркою є марка яскравочервоного кольору, випущена в 1856 р. в Британській Гвіані вартістю одного цента.

Найвища розташована залізнична станція знаходиться в Швейцарії. Її збудовано на висоті 3451 метри над рівнем моря.

3 минулого

Тарас Бульба
з синами

Всю кореспонденцію просимо надсилати на адресу:

O. Sobtschynsky, 791 Neu-Ulm/D.,
Grabenwiese 11, Germany.

Грошові розрахунки за журнал «Штурм», як рівно ж і добровільні датки на його Пресовий

фонд, та належність з осередків для Головної Управи Легіону С. В. Петлюри, просимо пересилати лише на адресу:

„Sturm“, Kreis- u. Stadtsparkasse,
791 Neu-Ulm/D., Konto Nr. 34587.

ГОЛОВНА ВІЙСЬКОВА УПРАВА ЛСП

„ШТУРМ“

військово-політичний журнал
Легіону імені Симона Петлюри

Редакція колегія

Редакція не вміщує статей, не підписаніх ім'ям та прізвищем автора. В справі неприйнятих статей не листується. Редакція застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову. Статті, підписані авторами не конче висловлюють погляди чи становище редакції.

Набуйте „ШТУРМ“ у Місцевих Відділах Легіону Симона Петлюри
та в уповноважених і кольпортерів „Українських Вістей“

Ціна одного примірника журнала „ШТУРМ“

Австралія.	0:02:06 австр. фунт.
Австрія.	8 австр. шил.
Аргентина.	15 арген. пез.
Бельгія.	12 бельг. фрн.
Бразілія.	30 браз. круз.
Великобританія.	0:02:00 англ. фунт.
Голландія.	1 гол. гульд.
Канада.	30 кан. центів
Німеччина.	1 нім. марка
США.	30 амер. цент.
Франція.	1,5 н. франків